

دین شناسی تطبیقی

کدارنات تیواری

ترجمه

دکتر مرضیه (لوئیز) شنکایی

ویراستار علمی

بهزاد سالکی

تهران

۱۳۹۶

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)
پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	دیباچه
۳	مقدمه
۵	فصل اول: دین‌شناسی تطبیقی: ماهیت، اهداف و مقاصد
۱۲	فصل دوم: هندوئیسم
۱۲	مقدمه
۱۶	وجوه اصلی هندوئیسم به عنوان یک دین
۱۸	خدا
۲۳	جهان
۲۷	انسان
۳۰	شر و رنج و آلام
۳۳	زندگی پس از مرگ
۳۶	سرنوشت بشر
۳۹	اخلاقیات هندو، راههای نیایش، شعائر و غیره
۴۶	فرق اصلی
۵۵	فصل سوم: بودیسم
۵۵	مقدمه
۶۱	وجوه اصلی بودیسم به عنوان یک دین
۶۴	خدا
۶۵	جهان
۶۷	انسان
۶۹	شر و رنج و آلام
۷۳	زندگی پس از مرگ
۷۵	سرنوشت نهایی انسان

صفحه	عنوان
۷۸	انضباط اخلاقی در دین بودایی
۸۶	فرق اصلی
۸۸	فصل چهارم: جینیسم
۸۸	مقدمه
۹۰	وجوه اصلی جینیسم به عنوان یک دین
۹۲	خدا
۹۳	جهان
۹۵	انسان
۹۷	شر و رنج و آلام
۹۹	زندگی پس از مرگ
۱۰۰	سرنوشت نهایی
۱۰۱	نظام اخلاقی و عبادی دین جین
۱۱۲	فرق اصلی
۱۱۴	فصل پنجم: دین زرتشتی
۱۱۴	مقدمه
۱۱۶	وجوه اصلی دین زرتشتی به عنوان یک دین
۱۱۸	خدا
۱۲۰	جهان
۱۲۱	انسان
۱۲۳	شر و رنج و آلام
۱۲۴	زندگی پس از مرگ
۱۲۶	سرنوشت نهایی
۱۲۷	اخلاقیات و شیوه‌های عبادت
۱۲۸	فرق اصلی
۱۳۰	فصل ششم: یهودیت
۱۳۰	مقدمه
۱۳۴	وجوه اصلی یهودیت به عنوان یک دین
۱۳۶	خدا

صفحه	عنوان
۱۳۹	جهان
۱۴۱	انسان
۱۴۳	شر و رنج و آلام
۱۴۷	زندگی پس از مرگ (آخرت شناسی)
۱۵۱	سرنوشت بشر
۱۵۳	انضباط یهودی (اخلاقیات، عبادات و غیره)
۱۵۷	فرق اصلی
فصل هفتم: مسیحیت	
۱۵۹	مقدمه
۱۶۱	وجوه اصلی مسیحیت به عنوان یک دین
۱۶۳	خدا
۱۶۶	جهان
۱۶۸	انسان
۱۷۰	شر و رنج و آلام
۱۷۳	زندگی پس از مرگ
۱۷۴	سرنوشت بشر
۱۷۷	اخلاق و عبادات و غیره
۱۸۰	فرق اصلی
فصل هشتم: اسلام	
۱۸۶	مقدمه
۱۸۹	وجوه اصلی اسلام به عنوان یک دین
۱۹۱	خدا
۱۹۴	جهان
۱۹۵	انسان
۱۹۷	شر و رنج و آلام
۱۹۹	زندگی پس از مرگ
۲۰۰	سرنوشت بشر
۲۰۱	نظام عبادی و اخلاقی اسلام
۲۰۶	فرق اصلی

صفحه	عنوان
۲۱۰	فصل نهم: دین سیک
۲۱۰	مقدمه
۲۱۲	وجوه اصلی آیین سیک به عنوان یک دین
۲۱۵	خدا
۲۱۸	جهان
۲۲۰	انسان
۲۲۲	شر و رنج و آلام
۲۲۳	زندگی پس از مرگ
۲۲۵	سرنوشت نهایی
۲۲۷	نظام عبادی و اخلاقی آیین سیک
۲۲۹	فرق اصلی
۲۳۱	فصل دهم: مقایسه و ارزیابی
۲۳۲	خدا
۲۳۹	جهان
۲۴۲	انسان
۲۴۵	شر و رنج و آلام
۲۴۹	زندگی پس از مرگ
۲۵۲	سرنوشت بشر
۲۵۵	اخلاقیات و مراسم عبادی دیگر
۲۵۸	فصل یازدهم: امکان دین جهانی
۲۷۰	واژه‌نامه

دیباچه

دین‌شناسی تطبیقی حوزه‌ای مهم و بسیار جالب توجه در پژوهش و مطالعه فلسفی دین است. به همین دلیل دانشگاه‌های هند به طور فزاینده‌ای آن را به عنوان بخشی از دوره‌های آموزشی در برنامه‌های درسی‌شان می‌گنجانند.

دکتر کدارات تیواری با نوشتن کتابی درباره این موضوع کمک شایان توجهی به مطالعه دین‌شناسی تطبیقی کرده است. کتاب او بسیار روان نوشته شده و شامل مطالب کافی برای آشنا ساختن دانشجویان و محققان برای تحقیق و مطالعه بعدی در این زمینه است. هدف چنین مطالعه‌ای، آشنا کردن خوانندگان با جنبه‌ها و ویژگی‌های اصلی ادیان زنده دنیا به طور اعم و مشخص کردن نقاط مشترک و متمایز آنها به طور اخص است. این کتاب از عهده هر دو موضوع به خوبی برآمده است. مطمئنم که کتاب هم مورد پذیرش دانشجویان و هم استادان رشته فلسفه و نیز خوانندگان معمولی قرار خواهد گرفت.

باسانت کمار لعل

استاد دانشگاه و رئیس گروه فلسفه

دانشگاه مگاد بوده گایا

مقدمه

اگرچه دین‌شناسی تطبیقی^۱ به عنوان موضوعی که شایسته پژوهش و مطالعه جدی است به تازگی آغاز شده، اکنون اهمیت و فایده این پژوهش کاملاً آشکار شده است. بنابراین بسیاری از دانشگاهها، در هند و خارج از آن، این موضوع را در برنامه درسی خود گنجانده‌اند. اکنون کتاب درباره این موضوع کم نیست، اما من هنوز هم احساس می‌کنم تألیف کتابی درباره این موضوع که بتواند پیش‌نیازهای دانشجویان دوره کارشناسی و کارشناسی ارشد فلسفه و ادیان را برآورده کند، سخت مورد نیاز است. احساس مرا چه دانشجویان خودم و چه دانشجویان دیگر دانشگاههای بیهار، که مشکل مشابهی در مطالعه این درس داشته‌اند و بارها آن را به من تذکر داده‌اند، تأیید کرده‌اند. اکثر کتابهایی که در این زمینه موجود است بیشتر درباره خاستگاههای تاریخی و رشد و تحول ادیان متفاوت است تا اصول اساسی، باورها و مراسم عبادی که این ادیان تعلیم می‌دهند و بر آنها تأکید می‌کنند. بنابراین من به جای پرداختن به تاریخ ادیان، سعی کرده‌ام تا در این کتاب با استناد به برخی موضوعات خاص مرتبط با عقاید و عبادات مهم پیروان این ادیان بحث کنم؛ از این رو این پژوهش بیشتر جنبه موضوعی دارد و کمتر در آن به مسائل تاریخی پرداخته شده است. بنابراین برای اینکه تحقیق حاضر هر چه بیشتر به صورت تطبیقی درآید فصل جداگانه‌ای به کتاب افزوده‌ام که در مقایسه ادیان و درباره موضوعاتی است که در این کتاب به آنها پرداخته‌ام. همچنین بر اساس این مقایسه‌ها در پایان کتاب

1. comparative religion

کوشیده‌ام به ارزیابی امکان وجود یک دین جهانی^۱ که به تازگی مورد بحث دین‌شناسان و فلاسفه جهان قرار گرفته پردازم.

این کتاب به ویژه برای استفاده دانشجویان نگارش یافته و از این رو در جای جای آن ارزیابیهای انتقادی صورت گرفته است، اما امیدوارم که خوانندگان عمومی علاقه‌مند به این موضوع نیز دلسرد نشوند و این کتاب را مناسب‌علاقه‌مند و اهداف خود بیابند. من نمی‌توانم ادعا کنم که این کتاب واقعاً برای خوانندگان مورد نظرش مفید خواهد بود، اما امیدوارم که چنین باشد. خوانندگان، خود بهترین داور برای تشخیص نقاط مثبت و کاستیهای آن خواهند بود و من از آنان بسیار ممنون خواهم بود اگر کاستیهای این کتاب را با ذکر موارد برایم مرقوم دارند.

از آن دسته از دانشجویانم که برای یافتن پاسخ مشکلات خود در این زمینه، مشوق من در نگارش این کتاب بوده‌اند واقعاً بسیار سپاسگزارم. همچنین از شری جاینندرا پراکاش جین^۲، شریک ام/اس موتیلال بانارسیداس^۳ که بسیار علاقه‌مند بودند کتابی در این زمینه چاپ کنند و مرا تشویق به تهیه دستنویس آن کردند، تشکر می‌کنم. زحمات و محبت‌های شری کامالا شانکار سینگ^۴ مدیر علاقه‌مند و بسیار صمیمی شعبه پاتنای مؤسسه انتشاراتی ام/اس موتیلال بانارسیداس را نمی‌توانم فراموش کنم که نقش مؤثری در تحقق ایده تألیف کتابی در این زمینه داشت و بعداً با جدیت وظیفه آماده‌سازی نسخه دستنویس را برای من انجام داد. در پایان، اما بیش از همه باید صمیمانه از سرورم دکتر باسانت کمارلعل که زحمت مطالعه نسخه دستنویس را پذیرفت و در موارد متعدد پیشنهادهای با ارزشی ارائه نمود و پیشگفتاری نیز بر آن نوشت، قدردانی کنم.

کی.ان. تیواری

1. universal religion
2. Shri Jainendra Prakash Jain
3. M/s Motilal Banarsidass
4. Sri Kamala Shankar Singh